

drodzenie

www.polonia.org.ua

ПОЛЬСЬКЕ КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЄ ТОВАРИСТВО
POLSKIE KULTURALNO-OŚWIATOWE TOWARZYSTWO

Zadanie realizowane w ramach zlecenia przez Kancelarię Senatu RP zadań w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą w 2011 r. dzięki pomocy Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”

Реалізація проекту здійснюється за підтримки Сенату Польщі та Фонду „Pomoc Polakom na Wschodzie”

Багатонаціональність є великим скарбом

Фрагмент інтерв'ю з головою польського культурно-освітнього товариства «Відродження», деканом польсько-українського відділення Бердянського університету менеджменту і бізнесу, доцентом **Лехом Сухомлиновим**, яке провела **Гелена Красовська**, доктор гуманітарних наук (Інститут славістики Польської академії наук, Варшава).

Гелена Красовська: Завершуючи свою монографію про поляків на сході України, у якій представлені матеріали, що базуються передовсім на дослідженнях польського середовища Бердянська, можу стверджувати, що польське культурно-освітнє товариство «Відродження» чи не найпотужніша національна організація у регіоні. Скажіть, з перспективи майже двадцяти років національно-просвітницької діяльності, як Ви оцінюєте польську спільноту міста?

Лех Сухомлинов: Польське товариство «Відродження» є лишень складовою, проте завдяки своїм досягненням, невід'ємною складовою багатонаціональної палітри Північного Приазов'я й усієї Східної України. Незважаючи на офіційно незначну чисельність поляків у регіоні, є багато осіб, що мають польські корені, але не усвідомлюють свого походження. Пострадянська людина з її розмитою ідентичністю має певні проблеми з самовизначенням. Завдання нашого товариства, яке

об'єднує понад 250 осіб, полягає у створенні відповідних умов для пробудження тих незначних елементів національної свідомості, що залишилися після жаклих експериментів створення так званого «радянського народу». На сьогодні товариство «Відродження» має власний Польський дім, бібліотеку, у якій зберігається майже 5 тисяч польських книжок, спільно з Бердянським університетом менеджменту і бізнесу організовує роботу Центру польської мови та культури, опікується дітьми-сиротами (також польського походження) з місцевого інтернату, забезпечує діяльність кабінету медичної допомоги при примі-католицькій парафії, видає щомісячний додаток українською й польською мовами до місцевої газети, провадить перший польський веб-сайт в Україні та активно займається науково-дослідницькою діяльністю.

Гелена Красовська: Як Ви, на сході України, розумієте поняття «польскість» чи «польська свідомість»?

Лех Сухомлинов: Про-

блеми ідентичності та свідомості й досі залишаються недопрацьованими, а отже, викликають низку суперечностей у наукових колах і у повсякденному житті. Проте вважаю, що національна тожність (ідентичність) базується на певних цінностях, їхньому розумінні та способах втілення у повсякденній практиці. Поляки мають свої загальнонаціональні атрибути: біло-червоний прапор, герб-орел, гімн, які об'єднують весь народ, також і п'ятимільйонну діаспору у цілому світі. У той час, коли батьківщина предків знаходиться далеко, саме такі символи стають інтегруючими чинниками, що гарантують збереження чи забезпечують формування свідомості приналежності до того чи іншого народу. Стосовно русифікованих і асимільованих регіонів, де національні ідентичності, у тому числі й українська, є дуже хиткими

та нестабільними, можна сказати, що формування національної свідомості ґрунтується на усвідомленні власної «іншості». Цей процес повинен відбуватись одночасно з формуванням державної свідомості: я поляк і громадянин України.

Гелена Красовська: Отже, поляки Бердянська відчують власну іншість?

Лех Сухомлинов: Радше усвідомлюють її. У багатонаціональному місті й регіоні надзвичайно розвинена так звана локальна ідентичність, тут домінує категорія «свійськості» чи «тутешності», тобто «усі свої», місцеві. Бердянськ є малою вітчизною для багатьох національностей, і вони це усвідомлюють, проте пересічний мешканець не завжди сприймає місто, як багатонаціональну та багаторелігійну спільноту. Сусідство культур уже саме по собі є великим скарбом.

Підсумки головування Польщі в ЄС

Європейські газети підсумовують головування Польщі в Євросоюзі. Оглядачі вважають, що незважаючи на явні невдачі з політикою сусідства, включно з Україною, Варшава все ж домоглася позитивного балансу своєї проєвропейської діяльності на чолі ЄС у другому півріччі 2011 року.

Швейцарська «Neue Zürcher Zeitung» вважає, що Польща має у цілому позитивний баланс свого піврічного президентства в ЄС. І це незважаючи на невдачі з Україною, коли не вдалося парафувати угоду між ЄС та Києвом. Газета зауважує, що Польща і Швеція, котрі ініціювали «Східне партнерство», не змогли «просунутися тут на якісь суттєві кроки вперед». Хоча в активі Варшави – затвердження членами Євросоюзу майбутніх бюджетних принципів для обмеження державної заборгованості у межах ЄС. Польща радіє щодо успішного завершення переговорів з Хорватією про вступ до ЄС, з того, що вдалося уникнути поділу ЄС на членів єврозони й країни без євро. Експерти також вважають, що польській владі вдалося подолати посткомуністичні та консервативні вади свого правління.

Польська «Rzeczpospolita» цитує польського євродепутата Павла Ковалю, який висловлює жаль з приводу невдачі польської влади щодо визволення Юлії Тимошенко та висловлює занепокоєння щодо позиції з цього питання влади Данії, котра перебрала естафету головування в ЄС від Варшави з 1 січня 2012-го. Коваль також висловив сподівання на те, що «парафувати угоду між ЄС та Україною може відбутися у найближчі кілька місяців». Тут також висловлюється думка про «неясність майбутньої політики Президента Януковича» і ставиться питання, чи буде він й надалі притримуватися стратегічної мети євроінтеграції України, чи ж зближення з Росією.

www.radiosvoboda.org

Co zostanie z polskiej prezydencji

W Berlinie i Brukseli polską prezydencję ocenia się o wiele lepiej, niż robi się to w Warszawie.

Wbrew temu, co mówi polska opozycja, to była najlepsza prezydencja od czasów przyjęcia traktatu lizbońskiego. W Polsce mówi się o jej fiasku głównie z powodu nie do końca udanego szczytu Partnerstwa Wschodniego we wrześniu i coraz pewniejszego oddalania się rządzonej przez Wiktora Janukowycza Ukrainy od UE. Ale za to, że Janukowycz zamknął byłą premier Julię Tymoszenko w więzieniu, nie odpowiada Warszawa.

Sporym osiągnięciem było przyjęcie przez UE tzw. sześciopaku, czyli pakietu rozporządzeń, które mają pomóc w walce z nadmiernym zadłużeniem unijnych gospodarek, co leży u podłoża obecnego kryzysu. Na pakiecie wyraźnie widać zresztą polską rękę. Na plus trzeba też policzyć zakończenie negocjacji z Chorwacją.

Ale najważniejsze jest to, że dzięki zdecydowaniu Polski udało się uchronić Europę przed podziałem na strefę euro i resztę.

Cornelius Ochmann (www.wyborcza.pl)

Polacy na Ukrainie Wschodniej

Fragment rozmowy z prezesem Polskiego Kulturalno-Oświatowego Towarzystwa „Odrodzenie” w Berdiańsku doc. drem Lechem Suchomłynowem (wywiad przeprowadziła dr Helena Krasowska, Instytut Slawistyki PAN, Warszawa).

Obecność polskości na Wschodzie jest tematem niewyczerpalnym i nadal aktualnym. Większość badaczy skupia swą uwagę przeważnie na Polakach mieszkających na tak zwanych Kresach bliskich lub losach wygnańców na Syberii, zapominając o rodakach rozsianych pomiędzy Dnieprem a Uralem.

Początki polskości na Wschodzie sięgają wieku XV. Właśnie w XV - XVIII wieku odbywało się przesiedlenie drobnej szlachty polskiej i włościan na niezagospodarowane tereny wschodnie Rzeczypospolitej.

Następna duża grupa Polaków – włościan i robotników – trafiły na Ukrainę w XVIII i XIX wieku. Zostali oni wywiezieni z Polski lub ściągnięci przez wielkich obszarników i kapitalistów do prac w manufakturach, hutach, cukrowniach, gorzelnianach i w innych zakładach. Kolejną falę przybyszów stanowili włościanie, którzy osiedlali się na Ukrainie w końcu XIX i na początku XX wieku. Ta fala migracji nie była jednak zbyt liczna.

Jednakże wielu Polaków trafiło też na ziemię ukraińskie nie z własnej woli, o czym świadczą fakty. Nie wszyscy polscy zesłańcy trafiali bezpośrednio na Ukrainę. Niestety na dzień dzisiejszy nie ma danych statystycznych czy opracowań naukowych, dotyczących ilości Polaków, którzy zostali na Ukrainie, wracając do Polski, lub świadomie migrując z północno-wschodnich regionów Rosji. Wiadomo, że z czasem potomkowie zesłańców wyjeżdżali do większych miast i miejscowości, co można tłumaczyć naturalnym dążeniem do ośrodków bardziej 'scywilizowanych' czy zurbanizowanych, w celu poszukiwania lepszych możliwości zarobkowych.

Do regionów o wysokim poziomie industrializacji i szybko rozwijającym się przemysłem należały i nadal należą Zagłębie Donieckie i przylegające do niego terytoria Ukrainy Nadnieprzańskiej z centrami w Jekaterynosławiu i Aleksandrowsku (obecnie miasta Dniepropietrowsk i Zaporozże). Rzecz jasna, ziemię tę przyciągały mieszkańców całego imperium rosyjskiego, niezależnie od narodowości czy wyznania. Taki typ migracji/emigracji Polaków mogliśmy również zaobserwować w Berdiańsku.

Напередодні Різдва у Польському домі у Бердянську традиційно відбулися святкові зустрічі членів товариства «Відродження» і вихованців місцевої школи-інтернату. Завдяки фінансовій підтримці з боку Генерального консульства Польщі у Харкові організатори мали можливість придбати та презентувати дітям одяг і подарунки, про які вони мріяли протягом року. На потреби інтернату було переказано аудіоапаратуру, що полегшить організацію культурних заходів і дискотек для малечі й підлітків.

W przeddzień Bożego Narodzenia w Domu Polskim odbyły się spotkania opłatkowe dla członków Towarzystwa „Odrodzenie” oraz dla podopiecznych z miejscowego sierocińca. Dzięki pomocy finansowej Konsulatu Generalny RP w Charkowie dzieciakom została zakupiona odzież zimowa i liczne prezenty, o których one marzyły przez cały rok. Dla potrzeb Domu Dziecka w Berdiańsku został przekazany audiosprzęt, który umożliwi organizację imprez i dyskotek.

19 grudnia 2011 roku члени товариства «Відродження» взяли участь у презентації монографії професора Станіслава Ульяша «Література пограниччя — пограниччя літератури. Феномен Східних Кресів у польській літературі міжвоєнного двадцятиріччя», яка відбулась в Інституті філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Книга була опублікована українською мовою, що стало можливим завдяки співпраці кафедри полоністики згаданого вишу і Центру польської мови та культури Бердянського університету менеджменту і бізнесу.

19 grudnia ubiegłego roku członkowie Towarzystwa „Odrodzenie” wzięli udział w prezentacji monografii prof. Stanisława Uliasa z Rzeszowa pt. „Literatura Kresów – kresy literatury. Fenomen Kresów Wschodnich w literaturze polskiej dwudziestolecia międzywojennego”, która odbyła się w gmachu Instytutu Filologii Narodowego Uniwersytetu im. Tarasa Szewczenki w Kijowie. Publikacja ukraińskojęzycznej wersji książki stała możliwą dzięki wspólnym wysiłkom Katedry Polonistyki wspomnianej Uczelni i Centrum Języka i Kultury Polskiej Berdiańskiego Uniwersytetu Managementu i Biznesu.

На початку липня цього року у польському місті Ополь відбується Всесвітній конгрес полоністів. Фахівці у галузі польської мови та літератури з усього світу збираються раз на п'ять років у різних університетах Польщі, де обговорюються досягнення й актуальні проблеми полоністичної науки. До участі у конгресі також запрошені бердянці, працівники Центру польської мови та культури Бердянського університету менеджменту і бізнесу доцент Лех Сухомлинов (голова товариства «Відродження») і старший викладач Ольга Попова, які представлять реферат на тему «Українська полоністика: історія становлення й перспективи розвитку».

Na początku lipca bieżącego roku w polskim mieście Opole odbędzie się Światowy Kongres Polonistów. Specjaliści w dziedzinie polskiego języka i literatury spotykają się co piąty rok w różnych ośrodkach naukowo-dydaktycznych w celu omówienia osiągnięć i aktualnych problemów polonistyki. Do udziału w Kongresie zostali zaproszeni Polacy z Berdiańska, pracownicy Centrum Języka i Kultury Polskiej Berdiańskiego Uniwersytetu Managementu i Biznesu doc. dr Lech Suchomłynow i starszy wykładowca Olga Popowa, którzy wygłoszą referat pt. „polonistyka ukraińska: historia powstania i perspektywy rozwoju”.